

CEVAPLI KİTAPÇIK

Soru	1	2	3	4	5	6	7	Toplam
Puan	8	11	12	9	20	15	25	100

7 açık uçlu / kısa cevaplı soru · 100 puan. Yanıtlarında istenen işlem, gerekçe ve kanıtı göster.

Yazılı provasıdır. Okulunun seçtiği senaryoyu kontrol et.

1. İhtiyatlı davranmak · 8 puan

Eski bir fotoğrafın yılı hakkında üç farklı tahmin vardı. Selin, bunlardan birini kesin bilgi gibi yazmak yerine ihtiyatlı davrandı: arşiv kaydını bulana kadar “Tarih bilinmiyor.” notunu kullandı.

“İhtiyatlı” sözcüğünün anlamını bağlamdan tahmin ediniz. Tahmininizi destekleyen davranışı açıklayınız.

Örnek yanıt

İhtiyatlı, olası bir yanıla karşı dikkatli ve tedbirli davranmak demektir. Selin’in doğrulanmamış yılı kesin yazmayıp arşiv kaydını beklemesi bu anlamı destekler.

- Selin’in hangi hatadan kaçındığını belirle.
- Kaçınma davranışının ortak niteliğini sözcük anlamına dönüştür.

Dikkat: İhtiyatlı davranmayı hiçbir çalışma yapmamak sanmak.

2. Düzeltilen fotoğraf başlığı · 11 puan

Okul dergisi ekibi eski bir meydan fotoğrafına “Kasabamızın ilk pazarı, 1930” başlığını koydu. Duru, fotoğrafın arkasında yalnız “Pazar yeri” yazdığını gördü. Tarihi ve “ilk” olma bilgisini doğrulayacak bir kayıt yoktu. Fotoğrafı getiren kişi de yılını bilmediğini söyledi. Ekip, başlığı “Geçmişten Bir Pazar Görünümü” olarak değiştirdi; altına tarihin henüz belirlenemediğini ekledi. Eski başlığı paylaşan okurlara da düzeltme gönderdi.

Fotoğrafın arkasında ne yazmaktadır? Ekip yeni başlık olarak hangi ifadeyi seçmiş ve altına hangi açıklamayı eklemiştir?

Örnek yanıt

Arkasında “Pazar yeri” yazmaktadır. Yeni başlık “Geçmişten Bir Pazar Görünümü”dür; altına tarihin henüz belirlenemediği açıklaması eklenmiştir.

- Fotoğrafın kendisindeki yazı ile ekibin koyduğu başlığı ayır.
- Son seçilen başlığı ve açıklamayı bul.

Dikkat: İlk yanlış başlığı son başlık olarak aktarmak.

3. Doğruluk ve yayılma · 12 puan

Okul dergisi ekibi eski bir meydan fotoğrafına “Kasabamızın ilk pazarı, 1930” başlığını koydu. Duru, fotoğrafın arkasında yalnız “Pazar yeri” yazdığını gördü. Tarihi ve “ilk” olma bilgisini doğrulayacak bir kayıt yoktu. Fotoğrafı getiren kişi de yılını bilmediğini söyledi. Ekip, başlığı “Geçmişten Bir Pazar Görünümü” olarak değiştirdi; altına tarihin henüz belirlenmediğini ekledi. Eski başlığı paylaşan okurlara da düzeltme gönderdi. Bir okur, “İlk başlığı çok kişi paylaştığına göre onu değiştirmeye gerek yok.” diye yazdı.

Okurun görüşünü değerlendiriniz. Bilginin çok paylaşılmasıyla doğruluğu arasındaki ilişkiyi açıklayınız; değerlendirmelerinizi metindeki iki farklı bilgiyle destekleyiniz.

Örnek yanıt

Çok paylaşılması bir bilginin doğru olduğunu kanıtlamaz. Fotoğrafın arkasında yalnız “Pazar yeri” yazması yıl ve ilk pazar iddiasını desteklemez; fotoğrafı getiren kişinin de yılı bilmemesi bu belirsizliği güçlendirir. Bu nedenle başlığın düzeltilmesi gerekir.

- İddianın neyi kanıt gerektirdiğini belirle.
- Paylaşım sıklığı ile fotoğrafın doğrulanabilir bilgilerini birbirinden ayır.

Dikkat: Yaygın bilgiyi kendiliğinden doğru kabul etmek.

4. Sözü bağlamda yeniden kurma · 9 puan

Kayıtların bir kısmı kaybolmuştu. Araştırmacı, kalan belgelerle olayın ancak bir bölümünü açıklayabildi. “Bu notlar geçmişe ışık tutuyor, fakat bütün boşlukları doldurmuyor.” dedi.

“Geçmişe ışık tutmak” sözünü bağlamıyla açıklayınız. Cümlelerin hem bilgi sağlama hem de sınırlılık anlamını koruyarak mecazsız bir karşılığını yazınız.

Örnek yanıt

Söz, geçmişte olanların anlaşılmasına yardımcı olmak anlamındadır. “Bu notlar geçmiş hakkında bilgi veriyor, ancak bilinmeyenlerin hepsini açıklamıyor.” denebilir.

- Mecazın anlattığı zihinsel işlemi bul.
- Fakat bağlacından sonraki sınırı yeni cümlede koru.

Dikkat: Cümleyi “Bütün geçmişi açıkladı.” diye sınırsızlaştırmak.

5. Haber yazısı için seçim · 20 puan

Okulun bahçesine üç yeni bank yerleştirildi. Bu olayla ilgili okul gazetesine kısa bir haber yazacaksınız. Bankların tam yeri, kimler tarafından yerleştirildiği ve kullanım amacı henüz araştırılmamıştır.

Yazınızın amacı ve okuyucusunu belirtiniz. Eksik bilgileri tamamlamak için soracağınız iki araştırma sorusunu yazınız. Haberin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde hangi bilgiye yer vereceğinizi planlayınız; araştırmadığınız bilgiyi kesinleştirmeyiniz.

Örnek yanıt

Amaç: yeni banklar hakkında öğrencileri bilgilendirmek. Okuyucu: okul topluluğu. Araştırma soruları: Banklar bahçenin hangi bölümüne yerleştirildi? Kimler yerleştirdi? Plan: girişte üç yeni bankın yerleştirildiği; gelişmede araştırma sonrası yeri ve yerleştirenler; sonuçta doğrulanmış kullanım amacı veya bilgi alma yolu verilecek.

- Bilinen üç bank bilgisini bilinmeyen ayrıntılardan ayır.
- Eksik bilgiyi soru hâline getir; doğrulanacak ayrıntıları plana koşullu yerleştir.

Dikkat: Bankları kimin yerleştirdiğini hayal ederek haber planına kesin bilgi yazmak.

6. Anlatımı zenginleştirme · 15 puan

Bir okul haberindeki cümleler şöyledir: “Öğrenciler bir iş yaptı. Sonra öğretmen de bir iş yaptı. İyi bir sonuç oldu.”

Bu anlatımı okulda yapılan somut bir çalışmayı anlatan 4-5 cümlelik paragrafa dönüştürünüz. “İş yaptı” yerine en az iki belirgin fiil; “sonuç” yerine duruma uygun bir sözcük veya söz grubu kullanınız. Bir neden-sonuç bağlantısı kurunuz.

Örnek yanıt

Öğrenciler okul bahçesindeki kuru yaprakları topladı. Öğretmen, dolan torbaları ortak toplama alanına taşıdı. Her grup görevini zamanında bitirdiği için yürüyüş yolu kısa sürede açıldı. Bu düzenleme, bahçeyi kullananların rahatça geçmesini sağladı.

- Belirsiz eylemlerin yerine gözlenebilir işler seç.
- Yapılan işin somut etkisini ve nedenini cümleler arasında bağla.

Dikkat: Sözcükleri süslendirirken çalışmanın ne olduğunu hâlâ belirsiz bırakmak.

7. Düzeltme notu · 25 puan

dergi ekibi eski fotoğrafı izmire gönderdi mi
selin de arşivde araştırma yaptı

Metni yazım ve noktalama kurallarına uygun biçimde yeniden yazınız.

Örnek yanıt

Dergi ekibi eski fotoğrafı İzmir'e gönderdi mi?
Selin de arşivde araştırma yaptı.

- Özel adı ve cümle başlangıçlarını bul.
- Bağlaç, bulunma eki ve soru ekini ayır; cümle sonlarını kontrol et.

Dikkat: Arşivde sözcüğünü ikiye ayırmak.